

Leigh Bardugo
SALATUN TIEDON SEURA

Suomentanut
MERI KAPARI

Aula & Co

Englanninkielinen alkuteos

The Ninth House

Copyright © 2019 by Leigh Bardugo

Map copyright © 2019 by Leigh Bardugo

ISBN 978-952-364-325-3

© Kustannusosakeyhtiö Aula & Co, 2023

Runosuomennokset:

”Kuolema mustine siipineen vartoo”, s. 499, suom. Kristiina Drews

”Tässä on muinainen metsä” (Longfellow: *Evangeline*), s. 91, suom. Kristiina Drews

”Luu lieto lie, käy laulamaan” (Jack Foley: *”The Skeleton’s Defense of Carnality”*)

s. 142, suom. Kristiina Drews

Otteet Tennysonin runoelmasta *Idylls of the King* suom. Kristiina Drews, s. 257, 279–280.

”Kuolema kalpea käy samanlaisena huonehessa köyhän kuin palatseissa suurten kuninkaiden”, s. 142, Horatius: *Oodeja ja epodeja*, suom. Eero Kivikari, Karisto 1930

”Hyvästi metsät! Syöksyn suin päin aaltoihin pilviä hipovalta jyrkänteeltä”, s. 144, Vergilius: *Paimenlauluja*, suom. Laura Lahdensuu ja Ari Saastamoinen, Tammi 2004

”Soi ehtookellot yönnein verkkaisin” (Thomas Gray: *Elegia maakylän kirkkomaalla*), s. 546, suom. Yrjö Jylhä. *Englantilaisen kirjallisuuden kultainen kirja*, WSOY 1933

Kansi: Vesa Lehtimäki

Paino: Tallinna Raamatutrükikoda

Kustannusosakeyhtiö Aula & Co

Eerikinkatu 36, 00180 Helsinki

aulakustannus.fi

*Hedwigille, Nimalle, Emille ja Lesille –
monien pelastusten vuoksi.*

Ay una moza y una moza que nonse espanta de la muerte
porque tiene padre y madre y sus doge hermanos cazados.
Caza de tre tabacades y un cortijo enladriado.
En medio de aquel cortijo havia un mansanale
que da mansanas de amores en vierno y en verano.
Adientro de aquel cortijo siete grutas hay fraguada.
En cada gruta y gruta ay echado cadenado. . . .
El huerco que fue ligero se entró por el cadenado.

— *”La moza y el huerco”*

On tyttö, tyttö joka ei pelkää kuolemaa
sillä hänellä on isänsä ja äitinsä ja kaksitoista metsästäjäveljeä,
koti, jossa on kolme kerrosta, maatila,
keskellä tilaa omenapuu, jossa kasvaa rakkausomenoita
talvella ja kesällä.
Tilalla on seitsemän onkaloa,
joka ikinen onkalo turvattu...
Kuolema oli valoa ja livahti sisään lukon läpi.

— *”Kuolema ja tyttö”,
sefardien balladi*

PROLOGI

Alkukevät

Kun Alex lopulta onnistui saamaan veren pois hyvästä villakangastakistaan, sitä oli jo liian lämmin käyttää. Kevät oli tullut vastentahtoisesti; kalvaan siniset aamut eivät onnistuneet tummumaan vaan muuttuivat sen sijaan kosteiksi, synkeiksi iltapäiviksi, ja itsepintainen hanki reunusti tietä likaisina marenkihiippuina. Mutta joskus maaliskuun puolivälissä nurmikaistaleet vanhan kampuksen kivipolkujen välillä alkoivat hikoilla itseään vapaiksi lumesta ja ilmestyivät näkyviin märkinä, mustina ja ruohotuppaiden peitossa, ja Alex huomasi ottaneensa itselleen paikan ikkunapenkiltä huoneissa, jotka oli kätkeyty ylimpään kerrokseen osoitteessa 268 York ja lukevansa *Ehdotettuja vaatimuksia Lethen kandidaateille*.

Hän kuuli kellon tikityksen takanreunukselta, tiu'un kilahduksen, kun asiakkaat tulivat ja menivät alapuolella sijaitsevan vaate liikkeen ovesta. Lethen talon jäsenet tunsivat kaupan yläpuolella olevat huoneet lempinimellä Piironki, ja liikehuoneistossa niiden alla oli aikojen mittaan ollut kenkäkauppa, retkeilytavaraliike ja ympäri vuorokauden auki oleva pieni Wawa-ruokakauppa, jossa oli oma Taco Bell -tiski. Lethen päiväkirjat noilta vuosilta olivat täynnä valitusta papumuhennoksen ja paistetun sipulin

hajusta, joka uhkui läpi lattiasta – aina vuoteen 1995, jolloin joku oli lumonnut Piirongin ja kujalle johtavat takaportaat niin, että ne tuoksuivat huuhteluaineelta ja neilikalta.

Alex oli huomannut Lethen talon sääntöjä koskevan vihkosen sumeina viikkoina Orange Streetin kartanon tapauksen jälkeen. Hän oli tarkistanut sähköpostinsa tuolloin vain kerran Piirongin vanhalla kannettavalla tietokoneella, nähnyt pitkän rivin viestejä dekaani Sandowilta ja kirjautunut ulos. Hän oli antanut puhelimensa akun kulua loppuun, jättänyt oppitunnit väliin ja katsellut oksien työntävän lehtiä rystysistään kuin sormuksia sovittava nainen. Hän oli syönyt kaiken ruuan kaapeista ja pakastimesta – ensin hienot juustot ja paketit savustettua lohta, sitten papupurkit ja sokeriliemeen säilötyt persikat, joissa luki HÄTÄVARA. Kun ne oli syöty, Alex tilasi hurjat määrät noutoruokaa ja laskutti ne Darlingtonin edelleen käytössä olevalta tililtä. Matka alas ja ylös portaita oli niin väsyttävä, että hänen piti levätä ennen kuin kävi kiinni lounaaseensa tai päivälliseensä, ja joskus hän ei vaivautunut syömään lainkaan, nukahti vain ikkunan eteen tai lattialle muovipussien ja folioon käärittyjen rasioiden keskelle. Kukaan ei tullut tarkistamaan, miten hän voi. Ketään ei ollut jäljellä.

Halvasti painetun ja niiteillä nidotun lehtisen kannessa oli mustavalkoinen kuva Harknessin kellotornista ja sen alla teksti: *Me olemme paimenia*. Alex epäili, ettei Lethen porukalla ehkä ollut ollut Johnny Cash mielessä mottoa valittaessa, mutta aina nähdessään nuo sanat hän ajatteli joulunaikaa, sitä miten makoili vanhalla patjalla Lenin kämpässä Van Nuysissa huone kieppuen, puolityhjä purkillinen karpalokastiketta lattialla vieressään, ja Johnny Cash lauloi: ”*We are the shepherds, we walked ’cross the mountains. We left our flocks when the new*

star appeared” – ’Me olemme paimenia, kuljimme vuorten yli. Me jätimme laumamme, kun uusi tähti ilmestyi.’ Hän ajatteli, miten Len kierähti ympäri, liu’utti kätensä hänen paitansa alle ja mutisi hänen korvaansa: ”Todella surkeita paimenia.”

Vaatimukset Lethen pyrkijöille olivat lähellä lehtisen takaosaa, ja ne oli päivitetty viimeksi vuonna 1962.

Korkeat akateemiset ansiot, joissa painotus historiassa ja kemiassa.

Hyvä kielitaito ja taito käyttää latinaa ja kreikkaa.

Hyvä fyysinen terveys ja hygienia. Toivotaan näyttöä säännöllisestä liikunnan harrastamisesta.

Toivotaan tasaista luonteenlaatua ja taipuvaisuutta hienotunteisuuteen.

Mielenkiintoa selittämättömään ei kannusteta, sillä tämä on toistuva merkki ”ulkopuolisen” asemasta.

Ihmiskehon realiteetteihin tulisi suhtautua ilman merkkejä pahoinvoivuudesta.

MORS VINCIT OMNIA.

Alex – joka ei ymmärtänyt latinaa kovin hyvin – tarkisti sen: Kuolema voittaa kaiken. Mutta sivun reunaan joku oli raapustanut *vincitin* tilalle *irrumat*, ja melkein piilottanut sinisellä kuulakärkikynällä alkuperäisen tekstin.

Lethen pääsyvaatimusten alla luki lisäys: *Kandidaattien vaatimuksista on joustettu kahdessa tapauksessa: Lowell Scott (B. A., Englanti, 1909) ja Sinclair Bell Braverman (ei tutkintoa, 1950), vaihtelevin tuloksin.*

Toinen huomautus oli raapustettu marginaaliin tässä kohdassa, tällä kertaa ilmiselvästi Darlingtonin terävällä, sydän-

käyrää muistuttavalla käsialalla: *Alex Stern*. Alex ajatteli verta, joka kasteli Andersonin kartanon maton mustaksi. Hän ajatteli dekaania – tämän reidestä pistävää, häkellyttävän valkoista luuta, ilmaan leviävää villikoirien löyhkää.

Alex laski kädestään foliorasian, jossa oli Mamounsien kylmiä falafeleja, ja pyyhki kätensä Lethen verkkarihousuihin. Hän nilkutti kylpyhuoneeseen, poksautti auki purkillisen Zolpidemia ja työnsi yhden pillerin kielensä alle. Hän laittoi kätensä hanan alle, katsoi miten vesi valui sormille ja kuunteli viemäriaukon synkeää maiskahtelua. *Kandidaattien vaatimuksista on joustettu kahdessa tapauksessa.*

Ensimmäistä kertaa moneen viikkoon hän katsoi veden täplittämän peilin heijastamaa tyttöä, katsoi kun tuo mustelmilla oleva tyttö nosti hihatonta puuvillatoppiaan, joka oli värjäytynyt visvasta keltaläikkäiseksi. Alexin kyljessä oli haava, syvä palkeenkieli, jossa oli musta kuori. Purema oli jättänyt näkyvän kaaren, jonka hän tiesi paranevan huonosti, mikäli paranisi lainkaan. Hänen karttansa oli muuttunut. Rantaviiva oli siirtynyt. *Mors irrumat omnia.* Kuolema kusee meitä kaikkia silmään.

Alex kosketti hellästi sormillaan tulipunaista ihoa hampaanjälkien ympärillä. Haava oli alkanut tulehtua. Hän tunsi epämääräistä huolta, hänen mielensä nyki häntä kohti itsesuojelua, mutta ajatus siitä, että tarttuisi puhelimeen, tilaisi kyydin opiskelijoiden terveyskeskukseen – tapahtumaketju, jonka jokainen uusi toimi saisi aikaan – oli liikaa, ja hänen kehonsa lämmin, tasainen tykytys sen syttyessä tuleen oli muuttunut miltei miellyttäväksi. Ehkä hänelle nousisi kuume ja hän alkaisi hallusinoida.

Hän silmäili esiin pistäviä kylkiluitaan, sinisiä suoniasia, jotka näyttivät voimalinjoilta haaltuvien mustelmien alla. Hänen

huultensa iho oli liuskoittunut. Hän ajatteli nimeä, joka oli kirjoitettu musteella lehtisen marginaaliin – kolmatta erityistapausta.

”Tuloksia voi pitää vaihtelevina”, hän sanoi ja hätkähti äänensä käheää rahinaa. Hän nauroi, ja tuntui kuin viemäri olisi hekottanut hänen kanssaan. Ehkä hänellä oli jo kuumetta.

Kylpyhuoneen loisteputkien valossa hän tarttui kyljessään olevan pureman reunoihin ja kaivoi kyntensä siihen nipistäen lihaa tikkien ympärillä, kunnes kipu jysähti peittona hänen päälleen ja kaivattu mustuus lankesi hänen näkökenttäänsä.

Sellainen kevät oli. Mutta vaikeudet olivat alkaneet eräänä yönä talven täydessä pimeydessä, kun Tara Hutchins oli kuollut ja Alex vielä ajatteli, että saattaisi selvitä kaikesta.

Kallo ja Luut, vanhin kiinnittyneistä seuroista, ensimmäinen kahdeksasta Verhon talosta, perustettiin vuonna 1832. Luumiehet voivat ylpeillä suuremmasta presidenttien, kustantajien, teollisuusjohtajien ja hallituksen jäsenten määrästä kuin mikään muu seura (kattava lista alumneista, ks. liite C), ja ehkäpä ”ylpeillä” onkin juuri oikea sana. Luumiehet ovat tietoisia vaikutusvallastaan ja edellyttävät Lethen delegaatioilta arvonantoa. Heidän olisi hyvä muistaa oma mottonsa: ”Rikas tai köyhä, kaikki tasa-arvoisia kuolemassa.” Johda itseäsi virkasi vaatimalla arvokkuudella ja diplomatialla sekä suhteessa Lethen, mutta muista aina, että velvollisuutesi ei ole tukea Yalen parhaiden ja viisaimpien turhamaisuutta vaan seistä elävien ja kuolleiden välissä.

– teoksesta *Lethen elämä*:

Yhdeksannen talon käytännöt ja protokollat

Luumiehet pitävät itseään titaaneina mitättömyyksen joukossa, ja sepä vasta puraisee. Mutta kuka minä olen väittämään vastaan, kun juomat ovat vahvoja ja tytöt sieviä?

– Lethen aikojen päiväkirja,

George Petit (Saybrook College ’56)

1

Talvi

Alex kiiruhti avaran ja vieraalta tuntuvan Beinecke Plazan poikki saappaat tömisten puhtailla, litteillä betonilaatoilla. Harvinaisten kirjojen kokoelman valtava kuutio tuntui leijuvan alemman kerroksen yläpuolella. Päiväsaikaan sen sivut hohtivat meripihkanvärisinä, kiillotettuna kultaisena mehiläispesänä, enemmän temppelinä kuin kirjastona. Öisin se näytti hautakammiolta. Tämä kampuksen osa ei aivan sopinut muuhun Yaleen – ei goottilaisten kaarten harmaata kiveä, ei punatiilirakennusten kapinallisia pikku esiintymiä, joista Darlington oli selittänyt, että ne eivät itse asiassa olleet peräisin siirtomaa-ajalta vaan ainoastaan pyrkivät näyttämään siltä. Hän oli kertonut taustan siihen, miksi Beinecke oli rakennettu, miten sen oli tarkoitus heijastaa tätä kampuksen arkkitehtuurin nurkkaa ja lomittua siihen, mutta silti se tuntui Alexista seitsemänkymmentäluvun scifi-elokuvalta, aivan kuin opiskelijoiden olisi pitänyt pukeutua kokovartalo-trikoisiin tai liian lyhyisiin tunikoihin, juoda jotain, minkä nimi oli Uute, syödä ruokapillereitä. Jopa suuri metalliveistos, jonka hän nyt tiesi olevan Alexander Calderin työtä, toi hänen mieleensä negatiiviksi käännetyn laavalampun.